

A NÉP BARÁTJA

(Röpir.)

BÁTHORY SÁNDORTÓL.

Kedves Polgártársaim!

Ugyhiszem mindenki bölcsen tudja e három aranyos szó értelmét: szabadság, egyenlőség, testvériség! E három szóban nemzetiségünk szent háromsága fejeztetik ki, melyeknek egyikét a másika nélkül nem is képzelhetjük. Hogy a szabadság szent napja reánk derüljön, kedves polgártársaim, szükség, miszerint azzal az egyenlőség és testvériség szoros összeköttetésben álljanak, mert az elsőt (t. i. a szabadságot) csak úgy érhetjük el, ha az országunkban lakó minden nemzetnek a magunkéval egyenlő jogot engedünk és bebizonyítjuk nekik, hogy testvéreileg érezzük hozzájuk s ha azok hozzánk csatlakozva, ügyünket a magokévá is teszik. Szükségtelen hosszasan taglalnom kedves atyámfiai, mily siralmas dolog az, midőn egy országban levő különféle nemzet, ahelyett hogy egymásnak segítségére lenne, ellenére törekszik. Bebizonyíták ezt ez 1848-dik és 49-diki szomorú vérnapok. A szerbek, kik akkor dühös ellenségeink voltak, most belátva a dolgok valódi mivoltát, testvéri kezet akarnak nyújtani. Annál fogva e hónap 10-kén nagy tanácskozást tartottak Karloviczon, melyben Damaszkini temesi főispán kereken kifejté szerb testvérei előtt, hogy a szerb nemzet kívánatai csak az 1848-diki magyar törvények útján sikerülhetnek s jövő boldogságuk egyedül ezen törvények fentartásától függ. Csernovics Péter jeles hazánkfia szintén gyönyörű

beszédet tartá szerb testvéreihez, melyben elmondja, hogy 12 évi tapasztalása után a szerb nemzet szabadságára és jóllétére csak egy biztos módot tud és ez: „a szabadságot magértő, szabadságért küzdő bátor és hős magyarokkal való egyesülés és felbonthatlan szoros és tartós szövetségben áll!” Elmondja hogy a Magyarországtól való szakadás a szerb nemzetnek nyilvánvaló kárául szolgálna, annál fogva legyenek és maradjanak a szerbek hű fia e hazának s erősítsék e hon alkotmányát hozzájárulásukkal, támogatásukkal. E tanácskozmánynak kedves polgártársaim a lett az eredménye, hogy harmadnapra (e hó 12-kén) kimondották, hogy Magyarországhoz csatlakozni fognak. Éljen a testvériség!!

Erdélyből Gyulafehérvárról szintén örvendetes hírképen mondhatjuk, hogy a román érsek Sulucz körlevelet intézett papjaihoz s hiveihez, amelyben a magyarhoz való testvéri simulást ajánlja a románoknak. A köztisztelőben álló érsekhez nagy számú küldöttség ment tisztelegni, hol hiveinek újra azon reményt fejezte ki, hogy az egyesülés Magyarországgal körülbelül pár hét alatt ki fog mondani. A szászok felől pedig úgy halljuk, hogy a nagyobb részük az 1848-iki törvények s az egyesülés mellett szavaz.

Rendkívüli nagy izgatottságot okozott pár nap előtt Benedek tábornagy a bécsi katonai újságban megjelent kibocsátványa, melyben a hadseregnek tudtára adja, hogy „ő felsége a császár Ausztria népeinek a legszabadelvűbb alkotmányt adá” s hogy „azon legőszintébb törekvéstől vezé-

g*

reltetve: népeinek megadni, mit a korszellem igényel, megadá azt, mit meg lehet adni, stb. „Hogy mégis vannak elégületlenek, mond a tábornagy, kik az adottat hiányosnak találják, balul magyarázzák, sőt visszautasítják, ennek nem az adottak csekély mértéke az oka, hanem az, hogy vannak akik nem barátai a hazának, kik ahelyett hogy az adományt megköszönnék, még elégületlenséget s bizalmatlanságot akarnak támasztani.“ Valódi okául pedig azt tartja Benedek tábornagy hogy kívülről az ellenséges kormányok (olasz, francia, angol, stb.) s az ezek védelme alatt álló forradalmárok (Kossuth, Klapka, Türr, stb.) kik Ausztria elleni gyűlöletükben, hamis hitegetések által békétlenséget akarnak támasztani; benn az országban pedig: kereset nélküli ügyvédek és doktorok, becsület és pénzsomjas ujságírók, elégületlen professorok és tanítók, eladósodott kisebb nemeség; végre néhány gyáva mágnás.“ (Mágnások alatt értjük kedves polgártársaim, a főurakat, mint amilyenek a hercegek, grófok, bárók.) A tábornagy e kibocsátványán ez áll: „hogy az illetők vigyázzanak, nehogy e kibocsátvány, a katonai körből, melynek részére van az szánva, bármi módon a nyilvánosság elé kerüljön.“

Amint ezt a kibocsátványt Pesten az országosan egybegyűlt mágnások olvasák, egyszerre gyűlést tartának gróf Károlyi István urnál, amely sértést talál a magyar mágnásokra nézve a kibocsátványban sennek folytán elhatározták Benedek tábornagyhoz újságilag közhírré tett levelet intézni, mely minden hazáját hön szerető, Pesten tartózkodó mágnás által aláíratott s következőleg hangzik :

A „Militär Zeitung“ egyik számában napvilágot látott, Benedek tábornagy ur neve alatt kiadott s részint a hadsereghez, részint a választói képességgel felruházott katonasághoz szóló kiáltványba foglalt becsület-sértő kifejezések, az ott előforduló kitételek után ítélve Magyarországnak az octroyozott alkotmányát el nem ismerő honfaira is vonatkoznak.

Mint hogy azonban, hála az égnek, hazánknak oly ős és alap-törvényei vannak, melyek ereje és érvényénél fogva Magyarország valamint századok óta, ugy ezentul is az osztrák tartományoktól külön álló független királyságot képezett s képez; minthogy a mágnási cím, mely közjogunk világos értelme szerint a magyarhoni hercegeket, grófokat s bárókat, nemkülönben a felsőház minden tagját illeti; minélfogva általánosán bevett értelemben csak is magyar főrendet jelent; minthogy tehát ez elnevezés alatt mindig csak magyar mágnások értenek: csalhatlanul következik mindezekből, hogy Benedek tábornagy ur eme szavai: „und einige feige Magnaten“ — Magyarország főrendinek mindazon tagját, kik törvényes jogaiknál fogva az octroyozott alkotmány ellenében ős alkotmányukat vélik fentartandónak — bátran elmondhatjuk tehát: hazánk összes főrendeit illetik.

A tábornagy ur politikai véleményének elemzésébe bocsátkozni nem lehet szándékunk; de tartozunk azzal önmagunknak s azon hazánktól távol a hadseregben levő honfiainknak, kikhez a többiekkel egyetemben czimezvük ama bizalmatlanságot gerjesztő s törvényes állásunkat elferdítő izgató szavak, — hogy kimondjuk, miszerint igenis gyávának volnánk kénytelenek mondani mindazon magyar mágnást, ki ősai bölcsesége s véráldozatok-fentartotta s királyaink eskü-szentesítette alkotmányát védelmezni minden percben kész nem volna.

Hazánk irányában bűnösnek volnánk kénytelenek mondani azt, ki tekintetbe nem véve a helyzet nagyszerűségét s mellőzve saját honának állását s törvényeit: elitéli s megbélyegezni törekszik azokat, kik törvényeik parancsolla értelemben védelmezik ősök hagyományozta alkotmányukat s királyuk szentesítette törvényeit, bűnösnek volnánk kénytelenek mondani azt, ki politikai véleménykülönbség miatt gyávának czimezi azokat, kikről épen Benedek tábornagy ur részint a történelem, részint saját tapasztalásai nyomán meggyőződhetett, hogy azon mezőn is, melynek tábornagy ur köszöni hírnevét, — meg tudták mindenkoron a hazaszeretet s becsület e legszentebb fogalmait vitélül védeni.

A titkosan elhintett gyanúsítás ellenében egyedül e nyílt vallomásunk által hiszünk felléphetni, nem védelmezendők magunkat, de akár összesen, akár egyenkint visszautasítván az ellenünk felhozott rágalmakat.

Mely nyilatkozatunkat alólirottak, midőn kiadjuk, mitsem kételkedünk, hogy ezt téve az összes mágnások becsületétérzetét tolmácsoljuk.

Kelt Pesten, 1861. ápril 15-kén.

A mágnásokról jut eszembe kedves polgártársaim, hogy Napoleon herceg is magyar mágnás lett közelebb, amennyiben Magyarországon, báró Szi-nától egy gyönyörű jószágot vett, a gödöllői uradalmat. Alkalmasint nemsokára eltekint a szép birtok megtekintésére, mely oly szép kastélylyal van ellátva, hogy abban egy uralkodó is kényelmesen ellakhatnék. Ha megszereti e dicső hazát, bizonynyal nem egyikönnyen hagyja itt.

Most pedig, beszéljünk egyet-mást arról is:

Hogy állanak külföldön a dolgok?

Említettük a minap kedves polgártársaim a var-sói gyászos eseményt, most csak azt teszszük hozzá, hogy azon szerencsétlen áldozatok száma hitelesebb tudósítások szerint nem 60-ra, mint eddig jelentve volt, hanem 400 sebesültre, (köztök 57 asszony és gyermek) és 120 halottra tehető. A francia ujságok azt írják, hogy Napoleon azóta sokkal hidegebbnek mutatkozik az orosz császár iránt, de annál inkább hiszik Franciaországnak Angliával leendő egyesülését, szövetségét. — Két francia ujság pedig erősen állítja, hogy a spizzai kikötőnél Garibaldi hadseregéből 500-an partra szállottak volna. De ez még csak szóbeszéd lehet kedves atyámfiai, mert alig tehetjük fel ily bölcs és okos vitézről, mint a világhírű szabadsághős Garibaldi, hogy ő csak 500 embert küldjön betörésre. Ha csakugyan

mégis kiszállottak volna, akkor azt az ötszázat legalább százzal kellene sokszoroznunk. Egyébiránt, hiszen majd kiüti magát a szeg a zsákból s alkalmunk lesz rövid időn kipuhatolni: mennyi igaz lehet azokban a kiszállási hírekben, amikor aztán legott értesitem olvasóimat.

Bor dal.

— 1860. —

Tán kiszáradt a kedv árja,
Vagy a bu temetni várja
Egykor vidám kedvem?
Iszom, a sör boszujára — bort!
Bort ide!
Hej az ember
Magyar ember
Most többet ugysem tehet.

Félpohár bor van kezemben
Ettől nem gyul kedv keblemben
Az akciz kiitta már!
Az idén meg kevés termett — bort!
Bort ide!
Hej az ember
Magyar ember
Jó kedvre ugyis rég vár.

Igyunk, mulassunk csendesen,
Lelkünk vidulása legyen
A reménység jobb jele.
Hajtsuk ki e félpohár bort!
Bort ide!
Hej az ember
Magyar ember
Könyvével még nincs tele!

Gróf Teleky László

életrajza.

Országgyűlési követeink között egy érdemduis férfi neve hangzik. E név: gróf Teleky László.

Ismerjük meg e nagy és derék embert, akin most az egész Magyarhaza szeme lelke függ.

Született Pesten, 1811-dik év február 11-kén. Szülői házában nyert oktatás után a pesti és berlini főiskolákban oly sikerrel tanult, hogy csakhamar, 28 éves korában a magyartudóstársaságnak tagja lett és Fogaras vidéke az Erdélyben tartott országgyűlésre követül választotta. A következő évben a magyar országgyűlésen a felső táblánál (ahol a mágánások tanácskozása történik) legelsőben megjelenén: kedves hazánk rongált ügyeinek ujjaalakítása iránt oly igyekezettel munkálkodott, hogy a vele egyformán gondolkozó szabadságszerető pártnak

vezére lett. Közelismerésül a „Védegyelet“ és „Nemzetikör“ társulatoknak pedig elnökévé választott.

1848-dik évben Pestmegye egyik követeként találjuk a képviselőházban, hol egy volt azok közül, kik mellett a köztisztelet és bizodalom hangzott; melyért az 1848-diki országgyűlés, királyi jóváhagyás mellett őt küldötte az akkori francia köztársasághoz követségbe. E megbízatásában lelkiismeretesen és alkalmasan járt el s folyvást Párisban maradt az 1849-diki szabadságháboru megszűnte után is.

E dicső férfiúnak köszönhetjük, hogy nemzetünket a külföld, mint életre való nemzetet ismeri; neki köszönhetjük, hogy távolléte ideje alatt egyik nagy munkása volt hazája boldogításának s bizvást elmondhatjuk, hogy „ily férfiak képesek hazánk iránt külföldön pártfogást nyerni és hogy a már is bekövetkezett nagy változások, apródonkint, de folyvást követett munkálkodásaiknak eredménye.“ Munkálódása közben azonban amidőn épen hazája érdekében tett fáradaimait kipihenni a mult télen Drezdába ment, két unoka-testvérét Teleky Emma és Teleky Blanka grófnőket meglátogatni: a szász kormány policzájai elfogták s ellensége (mely halálra ítélte volt) az osztrák kormány kezébe szolgáltaták.

A magyar számüzöttnek szabadonbocsáttatása érdekében, több város, Debreczen város uj tanácsa is felirt a felséghez s el is bocsáttatott; leghihetőbbnek látszik azonban, hogy a külföld közbenjárására és a belbékét tekintve eresztetett el.

Az áldott véletlen visszahozta tehát, hogy vezérünk és büszkeségünk legyen, visszahozta, hogy képviselőink élén bölcsessége s részére dicsősséget, hazánkra fényt és boldogságot áraszson. Szeplőtlen becsületét s hazafiasságát tekintve emlékezzenek is reá kedves polgártársaim, hogy rövid idő alatt iránta nemzetünk kitünő tiszteletét, mit eddig is mutatott, méginkább be fogja bizonyítani.

Mi pedig mondjuk el, hogy „ilyen nagylelkűekkel áldja meg az isten kedves hazánkat.“

Mulattató.

X. városban a mult évtized elején a rendőrség falragasz és dobszóval hirdettette ki, hogy a városban a 4—5 fontosnál nehezebb kutyát vagy megkötni, vagy szájkosárral ellátni kell; mert különben így meg amugy lesz. . . .

A következő napon rendes levélbe pakolva, ilyen forma tartalmu német instantia érkezett a hivatalhoz:

Tekintetes direktzio!

Ugy értesültünk, hogy minket mint rebelliseket letartóztatni s szólásszabadságunktól megfosztani akarnak. Mi kijelentjük, hogy a forradalomban részt sohasem vettünk, sőt inkább a másik párthoz, saját fajtánkhoz huztunk természetünknel fogva.

Melyrenézve midőn a régi szabadszólásra engedélyt kérünk, ígérjük, hogy mi soha semmiféle izgatás vagy forradalmi merényletben részt nem veszünk. Kelt stb. Duna m. k. Sajó m. k. Bodri m. k. a többiek nevében is.

E folyamodók alkalmasint nehezebbek lehetnek 4—5 fontosnál.

*Jöjjön a lakodalomba komám uram

— Dehogy mehetek, dehogy mehetek, mikor nincsen itthon feleségem.

— Hát hol van.

— Elkergettem a háztól ezelőtt öt esztendővel.

Találós kérdések.

Kérdés: Melyik tél az amelyik az emberben leghamarabb megfagyasztja a vért?

Felelet: A kötél, ha t. i. az embernek a nyakára hurkolják.

Kérdés: Melyik tó az magyarországon, amelytől azok a civilizátorok (kormányhivatalnokok) annyira félnek, hogy megmosdatják őket benne.

Felelet: A sajtó. (Amely alól t. i. az ujságok és ez a Népbárátja is kikerül.)

Kérdés: Melyik deák a legkedvesebb légatus (követ) Magyarországon?

Felelet: Deák Ferencz országgyűlési követ.

Kérdés: Melyik kötő az amelyik azért hogy még csak nem is selyem, Ausztria előtt legbecsesebb?

Felelet: Az adriai kikötő! (Fiuménál.)

Legujabb hírek.

— Az országgyűlési képviselő testület elnökeül szavazattöbbséggel a számos érdem és hazafiai tantorithatlan jelleméről ismeretes Ghiczy Kálmán a folyó aprilis hó 17-kén tartott alsóházi ülésben megválasztatott. Első alelnökségre pedig Tisza Kálmán Debreczen város dicső kövele érdemesített szinte szavazat utján. Másod alelnökül pedig egyik kitűnő hazánfia báró Podmaniczky Frigyes választott szavazattöbbséggel meg. A képviselőház e jeles férfiak megválasztatása feletti közös örömét mennydörgő éljenzés által is nyilvánította.

— Bécsből folyó hó 17-kéről telegraphirozták, hogy ott az előtte való napon nagy néptolongás volt. A nép nagyobb része mester-inasokból állt, kik fűtyök és kurjongatásokkal zavarván a birodalmi város csendét, fegyveres erővel oszlattattak szét, sokan pedig el is fogattak.

— Olaszországba, Bécsből kelt hir szerint közelebb hat millió ágyugolyó szállított; lesz tehát mivel lövöldözni!

— Az országgyűlési képviselők Pesten még mindig a megalakulással és maguk igazolásával vannak elfoglalva. Folyó hó 16-kán reggel 10 órakor tartatott a képviselőház 3-dik ülése, amelyben azok nevei olvastattak fel, kik magukat vagy kellően nem igazolták, vagy ellenük kifogás nyújtott be. Ezek számszerint 30-an vannak eddigelé. Neveiket most térhiány miatt nem közöljük, csak majd azokat, kik a nemzetgyűlésből bebizonynlt okoknál fogva kirekesztendők, az erre hivatott igazolási bizottmányok által.

— Filippi olasz ezredest az olasz kormány Párisba küldte fegyvereket vásárolni. Klapka tábornok pedig Genfbe utazott, honnan hir szerint rövid időn ismét Párisba tér vissza.

— A napokban a macskazenék nagyon járták. A szatmári püspök Haas Mihály, a napokban kapott irítóztató macskazenét, ugyszintén Török János pesti újságíró, azonkívül az egrí császári királyi törvényszéki elnök Bobeszt János ablaka alatt is hallatták ez iszonyu nemét a zenének, e folyó aprilis hónapnak épen 12-dik napján.

— Mult esőtörtökön Tirolból 78 uj ágyu és 6 mozsárágyu érkezett az uj-pesti kikötőbe. Több is volt, de egy szállító dereglye 10 ágyuval elsülyedt.

— A legujabb tudósítások szerint három orosz hadtest van utban Lengyelország felé. A bessarábiai orosz hadtestek szintén megerősítést nyertek.

— Közelebb két muszkavezetőt utasítottak ki az országgyűlési férfiak tanácskozási tereméből. Az egyik gróf Forgács Sándor zsandárezredest, a másik pedig Dobrzánszky sárosmegyei képviselő, kiket a nemzet szinci maguk közt egyáltalában meg nem tűrhettek.

— Midőn Pesten a nagy Széchenyi emléknepélye véget ért és a nép oszlóban volt hazafelé, megpillantván az ország egyik nagy férfiat gróf Teleky Lászlót ily felkiáltással üdvözlötték: „Éljen Teleky László Magyarország nádora! Azt mondják kedves polgártársaim: a nép szava, isten szava!

— Napoleon herczeg néhány nap mulva Genfbe, onnan Turinba megy, hol ismeretlenül néhány nap fog tartózkodni.

 Ara 6 kr. o. é. — Második kiadás.

Debreczen 1861. Nyomatott a város könyvnyomdájában.